

Zasady ogólne składania oświadczeń majątkowych

dział

I. PODSTAWA PRAWNA SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ MAJĄTKOWYCH

- ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) - art. 24h do 24l
- rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2003 r. w sprawie określenia wzorów formularzy oświadczeń majątkowych radnego gminy, wójta, zastępcy wójta, sekretarza gminy, skarbnika gminy, kierownika jednostki organizacyjnej gminy, osoby zarządzającej i członka organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoby wydającej decyzje administracyjne w imieniu wójta (Dz. U. Nr 34, poz. 282)

II. ZOBOWIĄZANI DO SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ MAJĄTKOWYCH

Oświadczenie majątkowe składają:

- radny - przewodniczącemu rady gminy,
- wójt, przewodniczący rady gminy - wojewodzie,
- zastępca wójta, sekretarz gminy, skarbnik gminy, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca gminną osobą prawną i członek organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta - wójtowi.

III. RODZAJE OŚWIADCZEŃ MAJĄTKOWYCH ORAZ TERMINY ICH SKŁADANIA

Pierwsze - składane w terminie 30 dni od dnia, odpowiednio, złożenia ślubowania, powołania na stanowisko, zatrudnienia lub udzielenia upoważnienia. Do pierwszego oświadczenia majątkowego należy dołączyć informację o sposobie i terminie zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej, jeżeli prowadzona była przed dniem, odpowiednio, złożenia ślubowania, wyboru, powołania lub zatrudnienia.

Pierwsze oświadczenie majątkowe powinno pokazać stan majątkowy na dzień objęcia funkcji. Pozwala to ustalić, z jakim majątkiem osoba zobowiązana rozpoczyna sprawowanie funkcji publicznej (bilans otwarcia). Najbardziej istotne w pierwszym oświadczeniu majątkowym jest zatem pokazanie majątku z jakim przystępuje się do wykonywania funkcji.

Kolejne - składane co roku do dnia 30 kwietnia, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego.

Umożliwia kontrolę przyrostu majątku w trakcie sprawowania funkcji, na podstawie kolejnych oświadczeń majątkowych.

Końcowe - składane w dniu odwołania ze stanowiska lub rozwiązania umowy o pracę, a w przypadku radnego i wójta na 2 miesiące przed upływem kadencji.

Pozwala stwierdzić jaki jest stan majątkowy w momencie zakończenia sprawowania funkcji i czy nie doszło do nadmiernego przysporzenia nie mającego oparcia w uzyskiwanych dochodach, darowiznach lub spadkach.

IV. KONSEKWENCJE NIEZŁOŻENIA W TERMINIE OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWEGO

Niezłożenie oświadczenia majątkowego - w terminie opisanym w dziale III niniejszych zasad, pomimo otrzymania wezwania do niezwłocznego złożenia oświadczenia

majątkowego i upływu dodatkowego terminu wyznaczonego na jego złożenie - przez:

- 1) radnego lub wójta - powoduje wygaśnięcie mandatu w trybie odpowiednio art. 383 lub art. 492 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. – Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r. Nr 21, poz. 112 z późn. zm.),
- 2) zastępcę wójta, sekretarza gminy, skarbnika gminy, kierownika jednostki organizacyjnej gminy, osobę zarządzającą i członka organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osobę wydającą decyzje administracyjne w imieniu wójta - powoduje utratę ich wynagrodzenia za okres od dnia, w którym powinno być złożone oświadczenie majątkowe, do dnia jego złożenia.

A ponadto:

- Jeżeli skarbnik gminy nie złoży w terminie oświadczenia majątkowego, rada gminy odwołuje go, w drodze uchwały, najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia,
- Jeżeli sekretarz gminy, zastępca wójta, kierownik jednostki organizacyjnej gminy, osoba zarządzająca i członek organu zarządzającego gminną osobą prawną oraz osoba wydająca decyzje administracyjne w imieniu wójta nie złożą w terminie oświadczenia majątkowego, właściwy organ odwołuje ich albo rozwiązuje z nimi umowę o pracę najpóźniej po upływie 30 dni od dnia, w którym upłynął termin do złożenia oświadczenia majątkowego.

V. TREŚĆ OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWEGO

Oświadczenie majątkowe zawiera informacje o:

- 1) zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach handlowych oraz o nabyciu od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub od komunalnej osoby prawnej mienia, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, a także dane o prowadzeniu działalności gospodarczej oraz dotyczące zajmowania stanowisk w spółkach handlowych.

Zasoby pieniężne to posiadane oszczędności. Nie jest wymagane, aby były ulokowane na jakimkolwiek koncie bankowym. Informacja powinna obejmować także papiery wartościowe (np. obligacje, weksle, czeki) oraz inne walory dewizowe.

Nieruchomościami są grunty (działki) wraz ze wszystkim, co jest z gruntem trwale związane, a także - stanowiące przedmiot odrębnego od prawa własności gruntu - budynki, obiekty budowlane i lokale.

Informacja o udziałach nie obejmuje spółek prawa cywilnego. Jednakże gdy chodzi o spółki prawa handlowego, nie ogranicza się tylko do spółek powiązanych z mieniem komunalnym (jakkolwiek urzędowy wzór oświadczenia wydziela te spółki w osobną kategorię). To samo dotyczy informacji o stanowiskach zajmowanych w takich spółkach.

Informacja dotyczy również nabycia mienia od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej (np. od przedsiębiorstwa państwowego lub uczelni państwowej), jednostek samorządu terytorialnego (gmin, powiatów i samorządu województwa), ich związków (np. od związku międzygminnego) lub od komunalnej (tzn. gminnej) osoby prawnej (np. od muzeum miejskiego lub biblioteki gminnej). Jasno z tego wynika, że poza jej zakresem znajdują się przypadki nabycia mienia od jednostek organizacyjnych (państwowych i samorządowych), które nie mają osobowości prawnej, a także nabycia

mienia od innych struktur samorządowych (np. od stowarzyszenia gmin).
Niezbyt jasny jest natomiast ten fragment komentowanego przepisu, w którym mówi się o "nabyciu mienia, które podlegało zbyciu w drodze przetargu". Można go bowiem rozumieć dwojako: a) jako nabycie mienia w drodze przetargu (wówczas jednak powstaje pytanie, dlaczego nie ma obowiązku informowania o bezprzetargowym nabyciu takiego mienia), albo b) jako obowiązek informowania wyłącznie o bezprzetargowym nabyciu mienia, które zasadniczo powinno być zbywane w drodze przetargu. Bardziej zgodna z antykorupcyjnym celem omawianej regulacji wydaje się druga interpretacja.

- 2) dochodach osiągniętych z tytułu zatrudnienia lub innej działalności zarobkowej lub zajęć, z podaniem kwot uzyskiwanych z każdego tytułu.

Ustawa nie definiuje pojęcia dochodu, co oznacza, że posługuje się nim w sensie, jaki nadają mu przepisy prawa podatkowego. Z uwagi na personalny charakter obowiązku składania oświadczeń majątkowych należy się odwołać do ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2012 r. poz. 361 z późn. zm.). Według art. 9 ust. 2 tej ustawy: "Dochodem ze źródła przychodów, jeżeli przepisy art. 24-25 nie stanowią inaczej, jest nadwyżka sumy przychodów z tego źródła nad kosztami ich uzyskania osiągnięta w roku podatkowym. Jeżeli koszty uzyskania przekraczają sumę przychodów, różnica jest stratą ze źródła przychodów".

W świetle powyższego oświadczenie majątkowe nie musi (a nawet nie powinno) zawierać informacji o przychodach, jak również o stratach, ale jedynie o "dochodach" w podanym wyżej znaczeniu.

- 3) mieniu ruchomym o wartości powyżej 10 000 zł.

Także sformułowanie tego punktu nie jest w pełni jasne, może być bowiem rozumiane w ten sposób, że odnosi się do ogólnej wartości mienia ruchomego. Wydaje się jednak, że intencją ustawodawcy było ograniczenie informacji do poszczególnych przedmiotów lub ich zestawów, np. pojazdów (samochodów, łodzi motorowych itp.), zabytkowych mebli, sprzętu audiowizualnego lub fotograficznego wysokiej klasy, itp.

- 4) zobowiązaniach pieniężnych o wartości powyżej 10 000 zł, w tym zaciągniętych kredytach i pożyczkach oraz warunkach, na jakich zostały udzielone.

Wymieniony punkt nie został dostatecznie jasno sformułowany, pojęcie zobowiązania obejmuje bowiem tak wierzytelności, jak i długi. Gdyby intencją ustawodawcy było pełne (szerokie) rozumienie tego pojęcia, to informacja radnego (wójta itp.) powinna dotyczyć również jego wierzytelności (np. roszczenia o zwrot pożyczki udzielonej przez radnego). Jednakże użyte sformułowanie "zaciągnięte kredyty i pożyczki" sugeruje jednak, że ustawodawca miał na myśli tylko długi osoby składającej oświadczenie.

VI. WYPEŁNIANIE OŚWIADCZENIA MAJATKOWEGO

1. Osoba składająca oświadczenie majątkowe obowiązana jest do zgodnego z prawdą, starannego i zupełnego wypełnienia każdej z rubryk.
2. Jeżeli poszczególne rubryki nie znajdują w konkretnym przypadku zastosowania, należy wpisać „nie dotyczy”.

3. Osoba składająca oświadczenie majątkowe obowiązana jest określić przynależność poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań do majątku osobistego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową.

Zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2012 r. poz. 788) osobisty majątek każdego z małżonków stanowią:

- przedmioty majątkowe nabyte przed powstaniem wspólności ustawowej,
- przedmioty majątkowe nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, chyba że spadkodawca lub darczyńca inaczej postanowił,
- prawa majątkowe wynikające ze wspólności łącznej podlegającej odrębnym przepisom,
- przedmioty majątkowe służące wyłącznie do zaspokajania osobistych potrzeb jednego z małżonków,
- prawa niezbywalne, które mogą przysługiwać tylko jednej osobie,
- przedmioty uzyskane z tytułu odszkodowania za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia albo z tytułu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę; nie dotyczy to jednak renty należnej poszkodowanemu małżonkowi z powodu całkowitej lub częściowej utraty zdolności do pracy zarobkowej albo z powodu zwiększenia się jego potrzeb lub zmniejszenia widoków powodzenia na przyszłość,
- wierzytelności z tytułu wynagrodzenia za pracę lub z tytułu innej działalności zarobkowej jednego z małżonków,
- przedmioty majątkowe uzyskane z tytułu nagrody za osobiste osiągnięcia jednego z małżonków,
- prawa autorskie i prawa pokrewne, prawa własności przemysłowej oraz inne prawa twórcy,
- przedmioty majątkowe nabyte w zamian za składniki majątku osobistego, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej.

Natomiast ustawowa wspólność majątkowa (małżeńska) obejmuje dorobek małżonków, czyli przedmioty majątkowe nabyte przez oboje małżonków lub przez jednego z nich w czasie trwania małżeństwa. Przedmioty majątkowe nieobjęte wspólnością ustawową należą do majątku osobistego każdego z małżonków. Do majątku wspólnego należą w szczególności:

- pobrane wynagrodzenie za pracę i dochody z innej działalności zarobkowej każdego z małżonków,
- dochody z majątku wspólnego, jak również z majątku osobistego każdego z małżonków,
- środki zgromadzone na rachunku otwartego lub pracowniczego funduszu emerytalnego każdego z małżonków,
- kwoty składek zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 z późn. zm.).

Przedmioty zwykłego urządzenia domowego służące do użytku obojga małżonków są objęte wspólnością ustawową także w wypadku, gdy zostały nabyte przez dziedziczenie, zapis lub darowiznę, chyba że spadkodawca lub darczyńca inaczej postanowił.

4. Oświadczenie majątkowe dotyczy majątku w kraju i za granicą.
5. W dziale VIII oświadczenia majątkowego należy bezwzględnie wykazać dochody uzyskane w roku poprzednim, oddzielne z każdego tytułu.

Głównym tytułem dochodów w tym dziale jest w szczególności dochód z tytułu podstawowego zatrudnienia, umów zleceń, umów o dzieło, najmu.

*W świetle ostatniej interpretacji Ministerstwa Finansów przekazanej przez Wojewodę Podkarpackiego, brak jest podstaw prawnych do żądania, aby w dziale VIII oświadczenia majątkowego ujawniane były dochody osiągnięte przez małżonka. **N i e m n i e j j e d n a k**, w przypadku istnienia ustawowej wspólności małżeńskiej, osiągnięcie przez małżonka dochodu ma bezpośredni wpływ na istniejący stan majątkowy, który składający oświadczenie majątkowe zobowiązany jest ujawnić w oświadczeniu majątkowym.*

VII. SKŁADANIE OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWEGO

1. Oświadczenie majątkowe składa się w dwóch oryginalnych egzemplarzach podmiotom wskazanym w dziale II niniejszych zasad.

Wymóg składania oświadczeń majątkowych w dwóch egzemplarzach tłumaczy się tym, że osoby, którym oświadczenie majątkowe złożono, przekazują jeden egzemplarz urzędowi skarbowemu właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe.

2. Do składanego oświadczenia majątkowego dołącza się dwie kopie lub kserokopie swojego zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT wraz z załącznikami) za rok poprzedni i jego korektą.
3. Oświadczenie majątkowe wypełniane pismem maszynowym lub przy pomocy komputera, po jego wydrukowaniu, dodatkowo parafuje się na każdej stronie.

VIII. ANALIZA OŚWIADCZEŃ MAJĄTKOWYCH

1. Złożone oświadczenia majątkowe poddawane są analizie, której dokonują:
 - 1) podmioty, którym te oświadczenia złożono, tj. przewodniczący rady, wójt oraz wojewoda,
 - 2) urząd skarbowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe.
2. Podmioty dokonujące analizy są uprawnione do porównania treści analizowanego oświadczenia majątkowego oraz załączonej kopii zeznania o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) z treścią uprzednio złożonych oświadczeń majątkowych oraz dołączonymi do nich kopiami zeznań o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT).
3. Urząd skarbowy analizując oświadczenie majątkowe uwzględnia również zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) małżonka osoby składającej oświadczenie.
4. Oświadczenia majątkowe przechowuje się przez 6 lat.

Po ich upływie dalszy sposób postępowania z tymi dokumentami regulują przepisy o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach. Podmiotem przechowującym wszystkie

złożone oświadczenia (z wyjątkiem kopii przekazanych urzędowi skarbowemu) jest wójt, zgodnie bowiem z art. 24i ustawy o samorządzie gminnym wojewoda i przewodniczący rady gminy przekazują wójtowi kopie oświadczeń majątkowych, które im złożono.

5. Jeżeli w wyniku analizy oświadczenia majątkowego powstaje podejrzenie, że osoba składająca oświadczenie majątkowe podała w nim nieprawdę lub zataiła prawdę, podmiot dokonujący analizy oświadczenia występuje do dyrektora urzędu kontroli skarbowej właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie z wnioskiem o kontrolę jej oświadczenia majątkowego.
6. W przypadku odmowy wszczęcia kontroli oświadczenia majątkowego, podmiotowi, który złożył wniosek w tej sprawie przysługuje odwołanie do Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej.
7. Do postępowania w sprawie kontroli oświadczenia majątkowego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 214 z późn. zm.) dotyczące kontroli oświadczeń majątkowych osób zatrudnionych lub pełniących służbę w jednostkach organizacyjnych podległych ministrowi właściwemu do spraw finansów publicznych.
8. Podmioty dokonujące analizy oświadczeń majątkowych, tj. przewodniczący rady, wójt, wojewoda i właściwy urząd skarbowy, w terminie do dnia 30 października każdego roku przedstawiają radzie gminy informację o:
 - 1) osobach, które nie złożyły oświadczenia majątkowego lub złożyły je po terminie,
 - 2) nieprawidłowościach stwierdzonych w analizowanych oświadczeniach majątkowych wraz z ich opisem i wskazaniem osób, które złożyły nieprawidłowe oświadczenia,
 - 3) działaniach podjętych w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami.

IX. JAWNOŚĆ OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWEGO

Informacje zawarte w oświadczeniu majątkowym są jawne, z wyłączeniem informacji o adresie zamieszkania składającego oświadczenie oraz o miejscu położenia nieruchomości.